

להכיל את המרד הגדול

1. המרד הגדול

וַיֵּרָא הָעָם כִּי בִשֵׁשׁ מִשָּׁה לַרְדֵּת מִן הַהָר וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֶהֱרֹן וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יֵלְכוּ לִפְנֵינוּ כִּי זֶה מִשָּׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֶעֱלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ מֶה הָיָה לוֹ: וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֶהֱרֹן פְּרָקוּ נִזְמֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵי נְשֵׁיכֶם בְּנִיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם וְהִבִּיאוּ אֵלַי: וַיִּתְפָּרְקוּ כָל הָעָם אֶת נִזְמֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵיהֶם וַיָּבִיאוּ אֶל אֶהֱרֹן ... וַיְדַבֵּר הוֹי"ה אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר רַד כִּי שַׁחַת עָמְךָ אֲשֶׁר הֶעֱלִית מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם ... וַיַּחַל מֹשֶׁה אֶת פָּנָיו ה"א וַיֹּאמֶר לְמַה ה' יִחַרְה אֶפְרָיִם בְּעַמְּךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּכֹחַ גְּדוֹל וּבְיַד חֲזָקָה ... וְהַלְוִיִּם מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה וְהַמִּקְתָּב מִקְתָּב אֱלֹהִים הוּא חֲרוּת עַל הַלְחָת ... וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרַב אֶל הַמִּחְנֶה וַיֵּרָא אֶת הָעֶגְל וּמַחֲלַת וַיַּחַר אֶף מֹשֶׁה וַיִּשְׁלַח מַיְדוֹ אֶת הַלְחָת וַיִּשְׁבֵּר אֹתָם תַּחַת הַהָר: (שמות לב)

2. לעבור ממוחין דקטנות למוחין דגדלות

אמר דבי רבי ינאי מאי דכתיב "כי מיץ חלב יוציא חמאה ומיץ אף יוציא דם ומיץ אפים יוציא ריב": במי אתה מוצא חמאה של תורה במי שמקיא חלב שניק משדי אמו עליה ומיץ אף יוציא דם כל תלמיד שכועס עליו רבו פעם ראשונה ושותק זוכה להבחין בין דם טמא לדם טהור ומיץ אפים יוציא ריב כל תלמיד שכועס עליו רבו פעם ראשונה ושנייה ושותק זוכה להבחין בין דיני ממונות לדיני נפשות (ברכות סג, ב)

3. בין גבול ברור לגמישות

ונוהגים בכל מקום לאכול מאכלי חלב ביום ראשון של שבועות; ונ"ל הטעם שהוא כמו השני תבשילין שלוקחים בליל פסח, זכר לפסח וזכר לחגיגה, כן אוכלים מאכל חלב ואח"כ מאכל בשר (רמ"א שו"ע אור"ח סימן תצ"ד)

4. מידת ההשתוות

מהפרספקטיבה האנושית ישנו טוב וישנו רע ואנו רוצים שיקרו לנו רק דברים טובים. אך ההשתוות מושתתת על פרספקטיבה אחרת, אלוקית, שמבחינתה הכל מאלוקים ולכן הכל מוצדק... ההשתוות איננה אדישות, להפך: יש לאדם עניין עמוק בכל המתרחש בשל המשמעות הרוחנית הטמונה בו. הוא חווה כאב ושמחה, אך גם בתוך הכאב הוא מצליח לשמור על עומק של אמון, על אמונה, ועל שלוה פנימית היוצרת רגיעה. (שיעורים על ליקוטי מוהר"ן, ב, עמ' 14-15, ברב שג"ר)

5. לאפשר עצמאות והכללה

והווייה זו של חזרת הכל אל האלוהות היא השלמות העליונה בהווייה, ואין כוח להשיג ערכה. הרעיון שכל ההווייה כולה היא רק עניין האלוהות, ואין עוד דבר לגמרי בלעדי ה', הוא מענג את הלב מאוד. (אורות הקודש ב, עמ' שצו, הראי"ה קוק)

6. בין קריעה לבין ראייה כוללת

7. מי שאמר עלי כי נשמתי קרועה, יפה אמר, בודאי היא קרועה, א"א לנו לתאר בשכלנו איש שאין נשמתי קרועה. רק הדומם הוא שלם. אבל האדם בעל שאיפות הפכיות, ומלחמה פנימית תמיד בקרבו. וכל עבודת האדם הוא לאחד את הניגודים שבנפשו על ידי רעיון כללי, שבגדלותו ורוממותו הכל נכלל ובא ל=לידי הרמוניה גמורה. (המחשבה הישראלית, חדרי, עמ' קטז, הראי"ה קוק)

8. ועוד כלים להכיל את המרד:

1. אהבה ללא תנאי
2. מצודק לחכם
3. תמלול רגשי אח"כ
4. יצירה הומור וחשיבה מקורית